

Wij Maken NL academie – Democratie en Energie

Dit is je kans! Een leerlijn om vanuit jouw kennis en ervaring met de energietransitie en participatietrajecten kennis te ontwikkelen over de rol van de democratie in de transitie.

Leerlijn Democratie en Energie

In de leerlijn Democratie en Energie van de Wij Maken Nederland (WMNL) Academie¹ gaan we aan de slag met vragen over democratie als gevolg van ontwikkelingen in de energietransitie. Het doel van de leerlijn is **het ontwikkelen van praktijkgerichte kennis over hoe inwoners direct (participatie) en indirect (representatie) betrokken kunnen worden bij de ingewikkelde keuzes die gepaard gaan met de energietransitie**. Hiermee draagt de leerlijn bij aan de energietransitie met maatschappelijke meerwaarde en zonder dat ingeboet wordt op de omgevingskwaliteit. We doen dat aan de hand van concrete casussen in relatie tot de energietransitie. Daarbij kan je denken aan:

Casus Windenergie A16

De provincie Noord-Brabant heeft samen met de 4 gemeenten het initiatief genomen windenergie langs de A16 te realiseren. Bij het bepalen van de locaties van de windmolens betrekken de provincie en de gemeenten de inwoners van het gebied.

Eind 2015 zijn in een convenant de eerste afspraken gemaakt tussen de provincie en de 4 gemeenten om langs de A16 minimaal 100 MW aan windenergie op te wekken. De 28 windmolens die langs de A16 komen leveren veel rendement op. In een Green Deal is afgesproken dat 25 procent van de molens in lokaal eigendom komt. De opbrengsten van deze molens komen ten goede aan energieprojecten van de lokale gemeenschap.

Wat kunnen we leren van de casus windenergie A16? Hoe is de samenwerking vormgegeven? Hoe zijn inwoners betrokken? Wat waren en zijn de hobbels in het proces en wat de succesfactoren?

Casus Nieuwe “Doarpsmûne” Reduzum

Jarenlang heeft de dorpsmolen van Reduzum gezorgd voor extra inkomsten voor de drie dorpen Reduzum, Friens en Idaerd. Van de opbrengsten zijn inmiddels veel initiatieven in de dorpen gerealiseerd. Maar na 20 jaar trouwe dienst is het tijd voor een waardige opvolger van de dorpsmolen. Deze nieuwe turbine zal de energiebehoefte van de drie dorpen dekken. Helaas bleek het heel lastig om de nieuwe molen te realiseren.

Bewoners zijn voor, de gemeente Leeuwarden is voor, maar de provincie weigerde een vervanging. Onbegrijpelijk voor inwoners.

Wat zegt deze casus over de rol van de gekozen volksvertegenwoordigers? Wat kunnen we hiervan leren als het gaat om burgerinitiatieven? Hoe ga je om met burgerinitiatieven? En waar lopen initiatiefnemers tegenaan

De hoofdvraag die de leerlijn wil beantwoorden is: **Hoe kunnen inwoners betrokken worden bij de keuzes die gemaakt worden in de energietransitie, zodat brede maatschappelijke meerwaarde en omgevingskwaliteit gerealiseerd worden?**

De leerlijn is bedoeld voor **deelnemers** met ervaring in de energietransitie en participatieprojecten uit de wetenschap/onderwijs, praktijk (bedrijven, maatschappelijke organisaties) en overheid. We denken aan: onderzoekers, projectleiders, adviseurs, energie-ontwikkelaars, beleidsmakers, volksvertegenwoordigers en bestuurders.

¹ WMNL is een initiatief van vier partijen (Pakhuis de Zwijger, Platform31, Vereniging Deltametropool en Wing) en wordt ondersteund door het Ministerie van BZK. De WMNL academie bestaat uit drie parallelle leerlijnen (Democratie en Energie, Energie en Krimp en Grensoverschrijdend Samenwerken) en een jaarlijks overkoepelend WMNL-diner.

Achtergrond

Nederland staat aan de vooravond van een aantal grote transities. Op het gebied van de landbouw, het klimaat en onze energievoorziening zijn flinke veranderingen nodig. Deze transities gaan een enorme impact op ons land hebben en brengen grote ruimtelijke, technische, bestuurlijke en maatschappelijke uitdagingen met zich mee.

Als we kijken naar de energietransitie gaat het over veel duurzame energie opwekken en heel veel besparen. Dat zullen we zien in het landschap: meer zonnepanelen en windmolens en in de toekomst wellicht ook andere ingrepen. Ook betekent het dat heel Nederland langzaam maar zeker van het gas af gaat. Dat laatste raakt bijna elke Nederlander. Je huis zal anders verwarmd moeten worden, je kan het eten niet meer op een gasfornuis bereiden, waardoor je waarschijnlijk een compleet nieuw fornuis moet aanschaffen.

De energietransitie vraagt dus inzet van iedereen. De overheid kan en wil dit niet alleen oplossen, ook bedrijven en inwoners moeten aan de slag. Dat klinkt mooi, maar hoe gaat dat in de praktijk, wat is daarvoor nodig en wie beslist? Hoe zorg je ervoor dat iedereen kan participeren? En wat is dan de rol van onze gekozen volksvertegenwoordigers? Hoe kunnen de representatieve en de participatieve democratie in dit soort complexe transitie elkaar aanvullen?

Opbrengst

Na 4 bijeenkomsten

- ben je voor het onderwerp energie en democratie ingevoerd in nieuwe praktijken;
- ben je op de hoogte van het nieuwste onderzoek;
- heb je een aantal handelingsperspectieven om in de praktijk beter te kunnen acteren;
- heb je een interessant netwerk opgebouwd dat je kan blijven raadplegen;
- ben je zichtbaar als mede-kennisontwikkelaar op Wij Maken Nederland;

Daarmee sla je effectief een brug tussen kennis, beleid en praktijk.

De opzet

Wij Maken Nederland organiseert 4 bijeenkomsten om vanuit verschillende perspectieven samen kennis te ontwikkelen. Elke bijeenkomst is op locatie en wordt vormgegeven aan de hand van een overkoepelende leervraag en een interessante casus. We volgen in de bijeenkomsten een vaste opzet. In de laatste bijeenkomst werken we de nieuwe inzichten en handelingsperspectieven op naar kennis waar je mee aan de slag kunt op lokaal, regionaal en nationaal niveau. In de bijeenkomsten werken we met verschillende inspirerende werkvormen, zoals bijvoorbeeld: intervisie, critical incident methode, kralenspel. In het afsluitende academiediner delen we deze nieuwe inzichten en handelingsperspectieven met de deelnemers van de andere leerlijnen.

Startbijeenkomst 13 februari	Bijeenkomst 1 5 maart	Bijeenkomst 2 23 april	Bijeenkomst 3 4 juni	WMNLdiner 2 juli
Kennismaken en Leervragen Gezamenlijk vertrekpunt: Wat weten we al over de complexiteit van transities, de verschillende vormen van democratie en van regionaal samenwerken?	Bijvoorbeeld: de uitdagingen van het realiseren van een energieproject met draagvlak: hoe betrek je inwoners? wat betekent dat voor de rol van gekozen volksvertegenwoordigers?	Bijvoorbeeld: de energietransitie in de praktijk. hoe ga je om met burgerinitiatieven? En hoe met weerstand (incl. online beeldvorming)?	Bijvoorbeeld: Uitzoomen, reflectie, nieuwe handelingsperspectieven: waar lopen initiatiefnemers tegenaan? hoe kunnen we dit laten landen in de rest van Nederland?	Resultaten en conclusies delen met deelnemers van andere leerlijnen.
Casuspresentatie	Casuspresentatie	Casuspresentatie	Casuspresentatie	
(Wetenschappelijke) reflectie	(Wetenschappelijke) reflectie	(Wetenschappelijke) reflectie	(Wetenschappelijke) reflectie	
Aan de slag met casuïstiek	Aan de slag met casuïstiek	Aan de slag met casuïstiek	Aan de slag met casuïstiek	
Verdieping op basis van de resultaten	Verdieping op basis van de resultaten	Verdieping op basis van de resultaten	Verdieping op basis van de resultaten	
Conclusies, afspraken en agendabepaling	Conclusies, afspraken en agendabepaling	Conclusies, afspraken en agendabepaling	Conclusies, afronding en voorbereiding academiediner	

Deelnemen

Deelname is gratis, maar niet vrijblijvend. Samen kennis genereren vraagt een actieve inzet van elke deelnemer. Wij vragen van elke deelnemer:

- Aanwezigheid bij alle 4 de bijeenkomsten;
- Actieve deelname en inbreng;
- Ervaring met energietransitie/participatie;
- Inbreng van een persoonlijke kennisvraag;
- Bijdrage aan de inhoud in de vorm van bijvoorbeeld casuïstiek, aanwezigheid van bij de casus betrokken bestuurders, stakeholders en inwoners, locatie, inleiding en/of reflectie;
- Output bijvoorbeeld in de vorm van een reflectieverslag, beeldverslag, blog, podcast, artikel waarmee de in de leerlijn gegenereerde kennis gedeeld kan worden.

In ruil daarvoor faciliteert en organiseert de WMNL academie een werkplaats van 4 bijeenkomsten en een diner waar we met een gemêleerd gezelschap van maximaal 25 (ervarings)deskundigen samen kunnen bouwen aan het Nederland van Morgen.

Programmaraad

De Leerlijn wordt ondersteund door een programmaraad die bestaat uit:

- Boudewijn Steur, Hanna Lara Pálsdóttir (Ministerie van BZK)
- Ronald Pluijmakers (Provincie Limburg)
- Marc van de Ven en Erik Bruggink (Provincie Noord Brabant)
- Arwin van Buuren (Erasmus Universiteit)
- Jannemarie de Jonge en Maartje van Lieshout (Wing)

Aanmelden en intake

Aanmelden klik [hier](#). Meer informatie <https://wijmakennederland.nl/> of neem contact op met Maartje van Lieshout: maartje.vanlieshout@wing.nl / 06 11 420 599.

We vragen bij de aanmelding om een korte motivatie inclusief leervraag en overzicht van recente werkzaamheden/activiteiten waaruit expertise op het gebied van de energietransitie en participatie blijkt (max. 1 A4).

Een kort intake-gesprek maakt onderdeel uit van de selectieprocedure om te kunnen komen tot een juiste mix van deelnemers met voldoende expertise.

Aanmeldlink:

<https://wingalgemeen.typeform.com/to/HRPNc4>